

2 / 2011 JUNI

for skning

social

SFi

DET NATIONALE
FORSKNINGSCENTER
FOR VELFÆRD

NYT FRA SFI

INDHOLD

	3	Forskellige liv med prostitution
BAG OM FORSKNINGEN	6	At tælle de usynlige
KRONIKKEN	8	Dobbeltkronik om prostitution
	10	Fra Tyrkiet til Danmark
	12	"Man er varsom med at anklage nogen"
	13	At forebygge vold mod børn
	14	Når lejere sættes på gaden
	14	Behov for fællesskab
	15	PSP-samarbejde
	16	SFI er med til at sætte fokus på integration

side 3

side 12

social forskning

2 / 2011 JUNI

SFI

 DET NATIONALE
FORSKNINGSCENTER
FOR VELFÆRD

 Herluf Trolles Gade 11
DK-1052 København K
Telefon 33 48 08 00
Fax 33 48 08 33
sfi@sfi.dk
www.sfi.dk

 Social Forskning udgives af
SFI – Det Nationale Forskningscenter for
Velfærd for at orientere om resultaterne af
centerets arbejde.

REDAKTION:
Ulla Haahr (ansvarshavende)
Carsten Wulff
Mads Andersen Høg
Trine Jørgensen

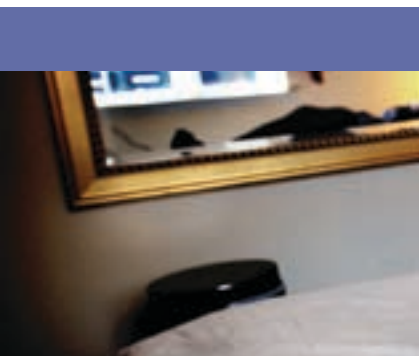
ABONNEMENT:

 Social Forskning er gratis og udkommer
med fire ordinære numre om året.
Abonnement på de ordinære numre kan
tegnes ved henvendelse til centret eller
på www.sfi.dk. Bladet kan frit kopieres.
Elektronisk abonnement kan tegnes på
www.sfi.dk
GRAFISK DESIGN: Hedda Bank mdd
FOTOS: Leon Kirkholt Gonzales/POLFOTO
(forside), Pelle Rink/POLFOTO (side 3),
Kristian Djurhuus/POLFOTO (side 4),
Jacob Ehrbann/POLFOTO (side 7),
Francis Dean/POLFOTO (side 10), Michael
Daugaard (side 12, 13), Tobias Selnes
Markussen/POLFOTO (side 14), Hedda
Bank (side 16)
OPLAG: 5.000
ISSN-NR. 0903-7535
TRYK: Rosendahls Schultzgrafisk

Forskellige liv med prostitution

Letpåkædet Laila, der er født i Rumænien, men nu står på et koldt Vesterbro-fortov, har få ting til fælles med den unge fyr, Lasse, som gemmer sig bag chatnavnet "Escort20". Og de to er igen ret forskellige fra Sandra, der er mor til to og læser til socialrådgiver. Men alle tre sælger sex.

AF MADS ANDERSEN HØG

SFI's kortlægning af prostitution i Danmark giver et nuanceret indblik i de ret forskellige liv, de omkring 3200 mennesker, der sælger sex i Danmark, lever. Men selv om der er store variationer, så viser SFI's undersøgelse også, at livet som prostitueret generelt er hårdt for en del af de prostituerede.

50 procent siger, at de har psykiske problemer som depression, søvnløshed og store koncentrationsproblemer. Vold og kunder, der overskrider den prostitueredes grænser, er også et meget udbredt problem. Over 40 procent overvejer at stoppe som prostitueret inden for de næste år.

DET HÅRDE LIV PÅ GADEN

Det er særligt de gade prostituerede, der har et hårdt liv. Kunderne samles op på gaden, og arbejdet gøres i fx udlejningskabiner, på hotel, i kundens bil eller i en baggård. Vold fra kunder er noget, som de gade prostituerede konstant er opmærksomme på. 71 procent af de gade prostituerede oplever risikoen for at blive udsat for vold som høj eller meget høj.

Gadeprostitution foregår helt overvejende i København og ganske lidt i Odense og Aarhus. I de københavnske gader har udenlandske kvinder overtaget stort set hele markedet, forklarer forsker Jens Kofod, der er ansvarlig for kortlægningen:

"Vi har talt over to dage i København og er kommet frem til et tal mellem 13 og 15 danske gade prostituerede. Til gengæld vurderer vi, at der næsten er 600 udenlandske kvinder på gaden. Undersøgelsen bekræfter altså, at de udenlandske gade prostituerede har udkonkurreret de danske," siger Jens Kofod.

Det har ikke været muligt for forskerne at afdække, i hvor høj grad de udenlandske kvinder har været involveret i menneskehandel, eller om de er kommet på mere frivillig basis for at tjene penge til deres familie.

PENGENE TRÆKKER

Undersøgelsen viser – ikke overraskende – at penge er den helt overvejende grund til, at man begynder at sælge sex. Men pengene går til meget forskellige ting: basale leveomkostninger som mad og tøj til børnene, til stofmisbrug, til familie i udlandet eller til dyre luksusvarer. 85 procent af alle de prostituerede siger, at pengene er den primære grund til, at de gør det, de gør.

Men der er også andre drivkræfter, fortæller Jens Kofod:

"For nogle er seksuel nysgerrighed en vigtig grund til, at de sælger sex. Det siger halvdelen af de klinik prostituerede, halvdelen af de mandlige escort prostituerede og to tredjedele af de kvindelige escort prostituerede."

Forskningen dokumenterer også, at vejen fra mange engangsknald til escort kan være kort. 46 procent af de kvindelige og 38 procent af de mandlige escortprostituerede angiver, at en af grundene til, at de startede med at sælge sex var, at de alligevel havde sex med mange forskellige partnere.

24.000 OM MÅNEDEN

I gennemsnit tjener de prostituerede omkring 24.000 kr. om måneden. Men det dækker over meget forskellige antal kunder for de prostituerede. På klinikkerne er det op mod 40 kunder om måneden, de gadeprostituerede har omkring 30, mens escortpigerne og -mændene har mellem 10 og 15 kunder på en måned.

Pengene er ofte medvirkende til, at mange prostituerede har svært ved at forlade jobbet, selv om de egentlig ønsker det, pointerer Jens Kofod:

"På baggrund af det kvalitative materiale kan vi sige, at nogle i perioder kan have det rigtig godt med at arbejde som prostitueret, men i perioder også kan have det rigtig skidt og ønske at stoppe. Tit så kommer de ind i det igen efter en pause, for pengene er ret store, og den bekræftelse, de får fra kunderne, kan også være svær at undvære. Desuden har de på nogle klinikker et godt socialt fællesskab, som også er svært at undvære," siger han.

Det er Socialministeriet, der har finansieret kortlægningen via satspuljen.

TRE EKSEMPLER PÅ LIVET SOM PROSTITUERET

SANDRA er 36 år og begyndte at arbejde på klinik for halvandet år siden. Hun havde netop gennemgået en skilsmisse og skulle pludselig betale husleje og regninger alene. Hun bor nu for sig selv og føler, at hun kun kan få dagligdagen til at hænge sammen ved hjælp af de penge, hun tjener ved prostitution, fordi hun samtidig er i gang med at uddanne sig til socialrådgiver.

Hun har to børn, hvoraf den yngste bor hos Sandras eksmand. Hun har hverken tid eller råd til at tage sig af dem begge. Hun har taget lån i banken, for hun vil ikke droppe sin uddannelse, men hun vil heller ikke arbejde fuld tid som prostitueret. Alligevel har regningerne hobet sig op, så selvom hendes intention var at nøjes med at arbejde tre dage om ugen på to forskellige klinikker, er der oftere og oftere perioder, hvor tager hun ekstra vagter på andre klinikker rundt i landet. I disse perioder har hun ikke tid til at studere. Hun tjener mellem 0 og 5000 kr. på en vagt, og det er aldrig til at vide, hvornår hun tjener penge.

Sandra nyder ikke arbejdet. Hun synes, det er hårdt og opslidende. Især bryder hun sig ikke om, når kunderne vil have såkaldte kæresteoplevelser, vil nusses og kyskes. Det er for privat, mener hun. Til gengæld tilbyder hun ind i mellem analsex, selv om hun ikke kan lide det, fordi der er gode penge i det. Der er af og til perioder, hvor hun er glad for arbejdet, men så hænger det ofte sammen med, at hun tjener rigtig mange penge.

Hun har ikke planer om at stoppe foreløbig, for hun har brug for pengene. Hun mener trods alt også, at arbejdet som prostitueret er bedre end det rengøringsjob, hun havde for nogle år siden. Når hun er færdiguddannet, vil hun forsøge at tjene en masse penge som prostitueret i en kort intensiv periode og så stoppe, når hun har råd til det.

LAILA er 29 år gammel. Hun er født i Rumænien, hvor hun startede med at arbejde i prostitution som 19-årig. Laila var tilknyttet en alfons i Rumænien og havde en voldelig kæreste, der pressede hende til at arbejde på gaden. Via sin alfons bliver Laila sendt til Amsterdam for at arbejde som prostitueret. Efter 2-3 måneder bliver hun dog fængslet og sendt retur til Rumænien.

Via en anden alfons bliver hun transporteret til Danmark sammen med tre andre kvinder, den ene er kun 18 år. I Danmark starter hun som gade prostitueret på Vesterbro. Hun betaler penge til forskellige alfonser. Pengeudvekslingen finder ofte sted på forskellige barer.

Lailas veninde Sonia, der ankommer til Danmark sammen med hende, har store problemer med deres kvindelige alfonser, som ofte banker hende. Nogle af de andre udenlandske gade prostituerede beskylder Laila for at være involveret i at rekruttere kvinder til Danmark. Efter 1-2 år er Laila træt af at skulle betale til bagmænd på gaden og flytter til en større dansk by. Hun kan nu ikke længere rejse til København.

SANNE er 35 år. Hun startede med at sælge sex for 14 år siden. Hun startede, fordi hun var nysgerrig, og fordi hun manglede penge, og så havde hun tænkt: "Hvorfor ikke? Jeg kan jo godt lide sex!" I starten arbejdede hun på klinik, men for 4 år siden begyndte hun at køre escort. Hun kører for sig selv og uden chauffør for at undgå bagmænd, der kræver penge af hende. De eneste udgifter, hun har, er til hendes annonce på internettet, transport, kondomer og tøj.

Da hun startede, var hun lidt nervøs – hun følte, at hun var på udebane, når hun var hos en kunde. Men hun havde en ven, som vidste, hvad hun lavede, og som hun lavede en aftale med: Hvis hun ikke ringede inden for en time og et kvarter, så skulle han ringe til hende tre gange og derefter møde op på den adresse, hun havde givet ham. Vennen er den eneste i hendes omgangskreds, der ved, hvad hun laver. Hun vil ikke have, at hendes familie skal bekymre sig for hende.

Sanne er glad for sit arbejde. Hun er især glad for jobbets fleksibilitet. Når hun er på vagt, kan hun lave de ting, hun normalt laver: gå rundt i nattøj derhjemme, shoppe med veninderne eller spise frokost med sine børn. Hvis en kunde ringer, skynder hun sig hjem i bad og gør sig klar, inden hun tager af sted.

**"HVORFOR IKKE? JEG KAN JO
GODT LIDE SEX!"
SANNE, ESCORTPIGE**

Sandra, Laila og Sanne er fiktive personer baseret på kvalitativt interviewmateriale.

Kofod, J., Dyrvig, T.F., Markwardt, K., Lagoni, N., Bille, R., Termansen, T., Christiansen, L., Toldam, E.J., og Vilshammer, M: *Prostitution i Danmark*. SFI 11:21, e-ISBN 978-87-7119-020-5, ISBN 978-87-7119-027-4

At tælle de usynlige

Hvordan finder man ud af, hvor mange prostituerede der er i Danmark? Den opgave fik forskere på SFI af Socialministeriet i 2010. Opgaven betød udvikling af nye tællemetoder i et tæt samarbejde mellem forskellige faggrupper og med inspiration fra SFI's andre erfaringer med at tælle de "usynlige" – nemlig de hjemløse.

BAG OM FORSKNINGEN

AF ULLA HAAHR

En provinsby i Danmark en mørk vinteraften i januar. En bil med to forskere fra SFI triller ind på en parkeringsplads foran et supermarked. Det er lige før lukketid, og de sidste handlende er på vej ud med bæreposer i hånden. Ganske almindelige danskere haster hjemad i mørket.

Ved siden af supermarkedet neden for en frostsprængt betontrappe oplyser en fakkelt et husnummer. Det er hér, de to forskere skal hen. Den første dør er åben, bagved gemmer der sig endnu en dør, man skal ringe på. En barmfager, letpåkledt kvinde åbner.

"Vi lukker ikke to mænd ind ad gangen," siger hun. SFI's forskere siger hurtigt, hvorfor de står her på dørtrinnet. Forklaringen om kortlægningen af prostitution i Danmark har positiv virkning. For "Fruen", som hun kalder sig, har allerede tidligere haft besøg af to praktikanter fra SFI om projektet. De to forskere bliver lukket ind og får lov at vente i SM-rummet omgivet af kæder, masker, kraner og piske, indtil de kan komme til at aflevere deres spørgeskemaer til kvinderne i bordellet.

"Det var en utrolig kontrast til den virkelighed, der var lige oven over med supermarkedet og de almindelige mennesker på indkøb. En verden, man ikke aner eksisterer", siger Jens Kofod, forsker og projektleder.

OBSERVATIONER OG STATISTIK

Det er netop udfordringen for projektet: Hvordan tæller man, hvor mange prostituerede der er i Danmark? De er ikke officielt registreret nogen steder, og der er få offentlige tilbud til dem. Selve faget prostitution er desuden tabubelagt – mange prostituerede lever et dobbeltliv, hvor de skjuler deres sexarbejde for venner og familie.

Så forskerne måtte i tænkeboks for at udvikle metoder til at afdække det komplicerede område. De læste udenlandsk litteratur og snakkede med fagfolk. Resultatet blev en palet af forskellige metoder: Kvalitative interviews, hvor der blev

opnået kontakt fx gennem chatrooms på nettet. Observationer i felten med gentagne gadgettællinger på Vesterbro i København. Spørgeskemaer afleveret personligt på bordeller. Data fra politiet. På forskellig vis er metoderne blevet kombineret med statistiske metoder, der sikrer, at tallet for omfanget af prostitution er validt – at resultaterne holder.

Det handler fx om at finde ud af, hvor mange der arbejder på sexklinikker. Gennem annoncer i fx Ekstra Bladet og på internettet samt informationer fra Politiet nåede forskerne op på godt 500 klinikker. Af disse blev der udtaget en repræsentativ stikprøve på 100 klinikker. Alle disse 100 blev besøgt af forskere, der afleverede spørgeskemaer med diverse tællespørgsmål: Hvor mange er der på klinikker, arbejder de på andre klinikkerne, er de også inden for escort, har de holdt pause fra sexarbejdet og hvornår? Hvornår var du sidst i kontakt med Politiet? Disse spørgsmål er med til at sikre, at de prostituerede ikke blev talt to gange.

STOR FORSKEL PÅ AT TÆLLE PROSTITUEREDER OG AT TÆLLE HJEMPLØSE

"Vi har simpelthen været nødt til at opsøge de prostituerede i denne undersøgelse. Vi kan ikke blot sende spørgeskemaer ud eller bede forskellige myndigheder om oplysninger, for de eksisterer ikke," forklarer Jens Kofod.

Her ligger den store forskel i forhold SFI's hjemløse-tælling, som i år finder sted for tredje gang, hvor opgaven også er at tælle personer inden for en gruppe, der ligeledes er svær at identificere. For hvordan får man fat i de hjemløse, for de har jo ikke noget hjem? Men de hjemløse er ofte i kontakt med sociale tilbud – herberger, varmestuer, sundhedsrum, psykiatriske hospitaler, gadeplansteam. Når SFI skal tælle, hvor mange der er, foregår det derfor via spørgeskemaer til alle disse instanser, der har kontakt med de hjemløse.

"Den information, vi får fra disse spørgeskemaer, gør det muligt at tjekke, at vi ikke kommer til at tælle de samme hjemløse to gange. Vi får en robust tælling på indvidniveau," siger Lars Benjaminsen, forsker og projektleder for hjemløsetællingen.

Ifølge forsker Jens Kofoed kan denne metode imidlertid ikke bruges til at kortlægge antallet af prostituerede,

"VI HAR SIMPELTHEN VÆRET NØDT TIL AT OPSØGE DE PROSTITUEREDER I DENNE UNDERSØGELSE. VI KAN IKKE BLOT SENDE SPØRGESKEMAER UD ELLER BEDE FORSKELLIGE MYNDIGHEDER OM OPLYSNINGER, FOR DE EKSISTERER IKKE." JENS KOFOD, SFI

for de prostituerede ikke i samme omfang er i kontakt med sociale tilbud. Her må man have

oplysningerne fra de prostituerede selv, og så kombinere med forskellige andre informationskilder.

EN SIKKER GADETÆLLING

"SFI's statistiske eksperter og professorer anbefalede os at lave gadetælling på tre forskellige tidspunkter, for så ville tællingen blive så statistisk holdbar som overhovedet muligt. Vi var derfor på Vesterbro i København på tre forskellige tidspunkter af måneden og på forskellige tidspunkter af ugen. Vi måtte også tage hensyn til vejret og til, hvornår der blev spillet Champions League, for det påvirker også aktiviteterne på gaden," fortæller Jens Kofoed.

Helt praktisk bestod gadetællingen i at tælle de kvinder, der på bestemte gader udviste "prostitutionslignende adfærd". Det vil sige, at de tydeligt søgte kunder ved at gå frem og tilbage på fortovet og ud foran holdende biler, mens de søgte kontakt med mændene bag rattet. De var klædt i tøj, der signalerede sexsalg: Kropsnært tøj som stramme bukser og korte nederdele og farverigt – fx lilla plastikjakke eller guldtaske. Og så talte de meget i mobiltelefon.

Udfordringen med dobbelttælling blev imødekommet ved at placere SFI-tællere for begge ender af en gade og på hotelværelser ud mod gaden. Via mobiltelefon holdt de kontakt med hinanden og sammenholdt efterfølgende beskrivelserne af de prostituerede.

STEMMER DER HØRES

Undersøgelsen dækker ud over dem, der arbejder på gaden, som escort og i klinikker, også udenlandske og mandlige prostituerede. De udenlandske kvinder har man opnået kontakt med gennem opsøgende gadearbejde og på klinikker samt ved at samarbejde med en række ngo'er. Det var nødvendigt med flere indgange for at opnå tillid og tryghed hos de udenlandske kvinder. Flere opholder sig sandsynligvis illegalt i Danmark og kommer fra lande, hvor der er grund til at være mistroiske over for offentlige institutioner.

Også over for de mandlige prostituerede har man taget utraditionelle metoder i brug. "Chat rooms" på nettet, sms og informationsmateriale på homobarer er blevet brugt til opfordringer om at deltage i undersøgelsen. Og det lykkes at få overraskende mange til at udfylde spørgeskemaerne.

"Generelt er vi meget positive over den modtagelse, vi har fået i miljøet. Vi giver os tid til at fortælle om undersøgelsen og oplever mest, at de prostituerede sætter pris på interessen. De er meget opmærksomme på debatten om kriminalisering af salg af sex, og det betyder, at de oplever at blive hørt, når de deltager i undersøgelsen," siger Jens Kofoed.

De mange forskellige metoder og det store materiale er endt med at give det hidtil mest præcise billede af, hvor mange prostituerede der er i Danmark og hvordan de prostituerede oplever deres situation. Kortlægningen udkom i juni 2011 – og med den er de usynlige blevet gjort lidt mere synlige.

Nødvendigt med styrket social indsats og forbud mod købesex

KRONIKKEN

**AF PERNILLE VIGSØ BAGGE, MF,
LIGESTILLINGSORDFØRER FOR SF**

Hvis man skulle have været i tvivl om, at et liv i prostitution langt fra er uproblematisk, giver SFI's nye prostitutionsrapport et godt indblik i, hvad det indebærer at være i prostitution i Danmark.

Rapporten bekræfter, hvad vi allerede vidste: Dårlig økonomi er den væsentligste grund til at gå ind i prostitution, og der er en klar overvægt af psykisk sårbare mennesker i prostitution. Psykiske skadevirkninger og grænseoverskridende oplevelser, risiko for vold og voldtægt, er markante dele af bagtæppet for prostituerede. Hertil kommer så beskyttelsespenge, rufferi og bagmandsvirksomhed, hvor såvel danske som udenlandske bagmænd og -kvinder tjener store summer på udenlandske prostituerede.

Desværre er SFI med rapporten ikke kommet meget længere end til at kradse i sexindustriens stærkt betændte overflade. Og den største og væsentligste gruppe i prostitution, sexkøberne, er nærmest usynlige i rapporten. SFI burde også have interesseret sig langt mere for, hvilke behov og skader mennesker, der har forladt prostitution, har.

I stedet forsøger SFI at tegne et billede af gade prostituerede som de rigtige ofre, mens kvinderne på bordelterne er ressourcestærke og bør lades i fred, så de kan passe deres arbejde. Helt ureflekteret kan vi læse om, hvordan de tilfredse danske bordelprostituerede skal beskyttes af videoovervågning og vagter, huske at betale deres beskyttelsespenge og klare sig ved at være dygtige til 'risikohåndtering' og redefinering af de dårlige oplevelser (grænseoverskridelser og vold). En ultraliberalistisk tilgang, hvor man bare har at klare sig trods vilkårene, for enhver er jo sin egen lykkes smed. Og så kan samfundet rydde op bagefter.

Når 33 procent af de adspurgte kvinder i escort angiver at have været udsat for vold mindst én gang i 2010 underbygger det, at prostitution aldrig kan anses for et alminde-

ligt arbejde, og at retten til arbejdsløshedsdagpenge ikke er svaret på, hvordan samfundet bekæmper udnyttelsen i prostitution. Prostitution er skadelig, både som fænomen i et samfund, hvor ligestilling mellem mænd og kvinder anses for en central værdi, og for det enkelte menneske, der reduceres til et forbrugsgode på linie med en klipning eller en tur i svømmehallen.

Prostitution italesættes som stort set risikoløst og som et frit valg, hvis man er hvid, stoffri og bordelprostitueret i SFI-forskernes analyser. Faren herved er jo bl.a., at sårbare unge, der har vanskeligt ved at gennemføre en ungdomsuddannelse, og som for nogles vedkommende tror, at deltagelse i De Unge Mødre og Paradise Hotel er det ypperste de kan opnå karrieremæssigt, også ville kunne fristes til et liv i prostitution.

Derfor er det nødvendigt at indføre et forbud mod at købe sex. Vi bør ikke reducere mennesker til forbrugsgoder, som mænd kan købe, uanset hvor sårbar den prostituerede måtte være – eller blive på sigt – som følge af købet. Nødvendigheden af et forbud mod købesex for at begrænse efterspørgselen støttes i øvrigt af 31 procent af de adspurgte gade prostituerede i SFI-undersøgelsen.

Et forbud kan selvfølgelig ikke stå alene. Rapporten dokumenterer behovet for en øget social indsats, der kan give de mange prostituerede, som ønsker at komme ud af prostitution, langt bedre muligheder, end de oplever at have i dag – en opgave, VKO ikke har kunnet løse, men som SF sammen med Socialdemokraterne vil løfte, hvis vi får regeringsmagten. Vi vil styrke exitmulighederne, bl.a. ved at skabe flere netværksgrupper for prostituerede, frit lejde hos SKAT og i kommunen samt mulighed for revalidering til prostituerede, der ønsker at uddanne sig.

Nu har vi viden – så lad os bruge den!

KRONIKKEN

**AF ELLEN TRANE NØRBY, MF,
POLITISK ORDFØRER FOR VENSTRE**

5500, 6000, 6500 ingen højere? Debatten om prostitution har været omgærdet af mange myter. Ikke mindst er der gået inflation i at sætte (høje) tal på antallet af prostituerede i Danmark, og debatten har været mere præget af følelser og fordomme end af viden.

Derfor er jeg også glad for, at vi nu har fået SFI's omfattende og gennearbejdede kortlægning af prostitutionsmiljøet i Danmark. Jeg har selv kæmpet for at få undersøgelsen søsat, og resultaterne skal nu inddrages i det politiske arbejde.

Det er en kortlægning, der i høj grad viser nuancerne og kompleksiteten i prostitutionsmiljøet i Danmark og dermed tilføjer et vidensgrundlag, der ikke tidligere var til stede. Jeg hæfter mig ved, at rapporten understreger, at der er færre prostituerede i Danmark, end mange har fremført i debatten. For mig er der en væsensforskel mellem det tal, SFI når frem til på omkr. 3200, og på det dobbelte antal, der har verseret i debatten. Indsatsen kan først målrettes, når man ved, hvor mange og hvem man skal nå.

Vi har gennem de senere år styrket indsatsen på prostitutionsområdet væsentligt. Både med handlingsplaner mod den del af prostitutionen, der omfatter tvang og har sin rod i menneskehandlernes brutale og uacceptable ageren, og som jeg tager stærkt afstand fra.

Vi har også gennemført en række helhedsorienterede initiativer, der nu giver resultat. Senest har vi med satspuljen støttet endnu flere væresteder og sat særligt fokus på gruppen af sårbare narkoprostituerede, der har behov for endnu mere hjælp.

Kompetencecenter Prostitution støtter bl.a. personer, som ønsker at komme ud af prostitution. Man har skabt et tættere samarbejde til jobcentre, socialcentre og rådgivningscentre. Men vores indsats kan gøres endnu bedre. Rapporten understreger, at vi skal være langt bedre til

at formulere klare exit-strategier. Vi skal have et større fokus på at få de prostituerede videre i uddannelse. Når en prostitueret i gennemsnit tjener 24.000 kr. om måneden, og en stor del af dem kun har en folkeskoleeksamen, så mangler incitamentet for at finde en anden levevej på ufaglært løn.

SFI-rapporten understreger også pointen om, at de udenlandske prostituerede har overtaget gaderne. Mens 94 procent af de gade prostituerede ønsker at stoppe, er tallet 'blot' 33 procent blandt de kvindelige escort- og klinik prostituerede. Det er vigtige oplysninger. For det viser, at der er en gruppe, der ikke ønsker at forlade faget, men som har truffet et kontekstbestemt valg. Det valg kan vi så være enige eller uenige i, synes om, eller det modsatte. Men bottom-line er, at vi ikke løser problemerne ved at følge i det formynderiske fodspor, som kvindelige venstre-fløjspolitikere har sat med inspiration fra Sverige. Sveriges forbud har ikke løst problemerne, hverken de sociale eller den store stigmatisering af kvinderne og mændene i branchen.

Rapporten understreger, at vi står med en meget differentieret gruppe af prostituerede, og vi hjælper ingen ved et misforstået totalforbud. Med en kriminalisering flytter vi særligt de udsatte gade prostituerede ud i skumle baglokaler, og vi gør dem mere afhængige af grådige bagmænd.

Den viden, som kortlægningen giver, skal bruges som springbræt til at kunne målrette vores indsats til gavn for de prostituerede. Derfor skal en dansk model på prostitutionsområdet forholde sig til, at prostituerede og deres problemstillinger ikke er ens. Indsatsen skal derfor være flerstrengt og bygge på viden frem for fordomme og forbud.

Fra Tyrkiet til Danmark – og ind hos svigerfamilien

Indtil 2002 var det relativt almindeligt, at tyrkere, der flyttede til Danmark for at gifte sig med en dansk-tyrker, startede ægteskabet med at bo sammen med deres nye svigerfamilie. Den praksis stoppede med de nye familiesammenføringsregler, men den er stadig relevant at forske i, for den viser, hvordan normer og vaner flytter sig, når mennesker flytter sig, fortæller SFI-forsker Anika Liversage.

AF TRINE JØRGENSEN

"På nogle måder var det hårdt at bo hos min svigerfamilie, også fordi de havde en søn, der var gift og også boede der med sin kone og barn, og værelserne var små. Men på en måde var min svigermor sødere end min egen mor, og de hjalp mig alt det, de kunne."

Sådan fortæller Mahmut til SFI's forskere Anika Liversage og Vibeke Jakobsen. Han er en af de 28 tyrkiske indvandrere, som forskerne har interviewet om deres første tid i Danmark. Fælles for dem er, at de er kommet til Danmark for at gifte sig med en herboende dansk-tyrker og herefter er flyttet ind hos deres nye ægtefælles familie.

At familiesammenførte tyrkere på den måde flyttede direkte ind hos svigerfamilien var relativt almindeligt i Danmark, indtil de strammere familiesammenføringsregler blev indført i 2002. Det påviser de to forskere ved at kombinere kvalitative og kvantitative data om tyrkere mellem 18 og 24 år, der kom til Danmark sidst i 90'erne for at gifte sig.

Tallene viser, at knap halvdelen af dem startede deres liv i Danmark med at bo hos svigerfamilien. Det var mest almindeligt, at kvinderne flyttede ind hos mandens familie – det gjorde hele 78 procent af dem, der kom til Danmark i perioden, mens knap 40 procent af de familiesammenførte unge mænd mellem 18 og 24 år flyttede ind hos deres nye kones familie.

SOCIAL FORANDRINGSPROCES

Det er særligt bemærkelsesværdigt, at så mange mænd valgte at slå sig ned hos deres bruds familie i Danmark, fortæller Anika Liversage. I Tyrkiet er den form for bofællesskab nemlig meget ualmindeligt.

"I Tyrkiet er traditionen altovervejende, at den nygifte kvinde flytter ind hos sin mands familie – ikke omvendt. Det er kun i særlige undtagelsestilfælde, at manden flyt-

ter ind hos konens familie. Det kan fx handle om en dårlig økonomi i mandens familie, eller at konens familie er mere velhavende og magtfuld. Og sådan et arrangement anses for relativt ydmygende for manden."

Ifølge Anika Liversage er det ikke overraskende, at de normer flytter sig, når tyrkiske mænd flytter til Danmark for at gifte sig med dansk-tyrkiske piger.

"Der er jo det praktiske forhold, at mandens forældre er efterladt i Tyrkiet, når han indvandrer til Danmark – så der er jo ingen forældre i Danmark, de kan bosætte sig hos. Det igangsætter en social forandringsproces, hvor man altså i nogle tilfælde vælger at bo hos kvindens forældre," fortæller Anika Liversage.

Det placerer mændene i en helt ny situation, som de og familien sammen skal finde sig til rette i.

"De mænd, vi har talt med – som fx Mahmut – lægger vægt på, at det er en praktisk foranstaltning, og at alle parter gør sig umage for at tage den lidt ydmygende brod af situationen. Men det fremgår også, når vi taler med mændene, at det kan være svært for alle parter at finde en måde at få den nye konstellation til at fungere. Manden er jo i den samme udsatte rolle, som bruden ellers ville befinde sig i – han er alene i en allerede etableret familie, som han skal indpasse sig i, oven i købet i et fremmed land, hvor han ikke taler sproget. Det er nyt for mændene, og det giver en masse udfordringer."

Det gælder fx Halil, der blev skilt efter at have boet sammen med sin kones forældre, da han kom til Danmark. Han siger til forskerne: "Man er tvunget til at stole på sin kone og sin svigermor, for hvem kan man ellers vende sig til? Og jeg gjorde alt jeg kunne for min kone, men hver gang hun var sammen med sine forældre, ville hun ikke kendes ved mig. På den måde bliver manden ydmyget hele tiden."

Anika Liversage og Vibeke Jakobsen:
*Sharing Space – Gendered Patterns
 of Extended Household Living among
 Young Turkish Marriage Migrants in
 Denmark. Journal of Comparative
 Family Studies, volume XXXXI, num-
 ber 5, autumn 2010, pp. 693-715.*

**"MAN ER TVUNGET TIL AT STOLE PÅ SIN KONE OG SIN SVIGERMOR, FOR
 HVEM KAN MAN ELLERS VENDE SIG TIL?" HALIL**

ET MERE TRADITIONELT LIV I DANMARK

Også for kvinderne har livet hos svigerfamilien været en balancegang mellem nye og gamle normer. For nogle af dem har flytningen til Danmark paradoksalt nok været et møde med en mere traditionel levevis end den, de har været vant til i Tyrkiet. Det blev forventet, at de skulle holde sig i hjemmet og hjælpe med husholdet, men i øvrigt ikke have kontakt med fremmede mennesker i det nye land, de var kommet til. Sevil fortæller om forholdet til svigerforældrene:

"Vi gjorde tingene forskelligt, vi talte forskelligt og forstod ting forskelligt. For eksempel når det gjaldt påklædning: de ville ikke have, jeg klædte mig så 'åbent' uden tørklæde eller med korte eller stramme ærmer. Sådan havde jeg klædt mig før i Tyrkiet, så det skændtes vi om. Jeg mener, jeg var slet ikke sådan opdraget, men jeg blev presset til at være sådan her. Jeg blev nødt til det, jeg kendte ingen og talte ikke dansk. Det var en svær tid."

Men bofællesskabet med svigerforældrene har også betydet, at det unge par kunne få praktisk hjælp, særligt når der kom børn. Det har gjort det muligt for nogle af kvinderne at få et job, selvom de havde små børn – noget, der ellers rent praktisk kan være svært, da kvinderne ofte må tage ufaglært arbejde med skæve arbejdstider. Også økonomisk har den udvidede familie store fordele, fortæller kvinderne.

Et par af kvinderne har da også valgt at blive boende i storfamilien, selv efter de var blevet etableret og havde fået børn – det tidspunkt, hvor tallene ellers viser, at de fleste finder eget hjem. En af dem er Elif, som fortæller: "Hvis jeg ikke havde min svigermor, skulle jeg selv lave al husarbejdet – det tilfalder jo alt sammen kvinderne. Men når jeg kommer hjem fra arbejde, er huset rent, maden er klar, og vasketøjet er ordnet. Det er meget rart."

UNIK DANSK DOKUMENTATION

Med familiesammenføringsreglerne fra 2002 blev der indført krav om, at man skulle have egen bolig af en vis størrelse, før man kunne få en ægtefælle til Danmark. Dermed er det ikke længere muligt for familiesammenførte at bo hos de nye svigerforældre. Men det gør det ikke mindre vigtigt at forske i fænomenet, understreger Anika Liversage:

"Den her praksis – at migranter bor i udvidede familier, når de kommer til det nye land – er faktisk ikke blevet dokumenteret noget sted i verden før på den måde, vi gør det her. Og det kan kun lade sig gøre at dokumentere i Danmark, fordi vi har så gode registerdata om husstandenes sammensætning og dermed kan påvise, at det her faktisk fandt sted i stor stil. Og med interviewene kan vi vise, at der både var positive og negative aspekter forbundet med at bo i en udvidet familie. Det bidrager væsentligt til vores viden," slutter Anika Liversage.

"Man er varsom med at anklage nogen"

Faggrupper, der arbejder med små børn, tøver ofte med at underrette myndighederne, når de får mistanke om at et barn udsættes for vold i hjemmet. Det kan være svært at overskue konsekvenserne, både i forhold til barnet, familien og fagfolkene selv, viser en ny undersøgelse fra SFI.

Oldrup, H., Lindstrøm, L. og Korzen, S: *Vold mod førskolebørn. Praxis og barrierer for opsporing og underretning*, SFI 11:06, ISBN: 978-87-7119-005-2, Netpublikation til download

AF TRINE JØRGENSEN

"En børnehavepædagog, som er erfaren i faget, og kompetent og som har talt med børn i årevis, hører jeg sige sætningen, 'hvem skal jeg så snakke med, hvis han kommer og siger noget?'. Så glemmer man fuldstændigt det, man kan. Det er også det, rådgiveren siger: 'hvordan skal vi tage den samtale?'. Og vi kan endda også selv blive ramt af det, når vi bliver usikre. Så der er noget på færde her, der gør noget ved os alle sammen. Lige med det tema. Lige med vold."

Sådan siger en afdelingsleder i et socialcenter om fagfolks reaktion, når de får mistanke om, at børn i deres varetægt bliver udsat for vold i hjemmet. Forskere fra SFI har interviewet lederen og 21 andre fagfolk, der har kontakt med børn i førskolealderen og det professionelle miljø omkring dem: Sundhedsplejersker, pædagogiske konsulenter, familiebehandlere og socialrådgivere, der arbejder med børnesager. Undersøgelsen er bestilt af Socialministeriet, og resultatet er netop udkommet i form af rapporten "Vold mod førskolebørn".

Formålene med undersøgelsen er at indkredse dette "noget", som afdelingslederen fortæller om – det, som gør, at fagfolk undertiden ikke ser tegnene på vold mod børn eller tøver med at underrette myndighederne, når de får mistanke om volden.

VOLD ER USYNLIG

Den første forudsætning for at underrette om volden er at få øje på den, og allerede her peger fagfolkene på en række barrierer. Offeret gør ofte selv alt for at skjule volden, og fagfolk skal overskride en grænse både hos sig selv og familien for at få øje på volden.

"Det er jo altså farligt, og det gør ondt at se på. Så jeg tror, vi har nogle mekanismer engang imellem, som gør, at vi siger, 'Det kan ikke passe, det jeg ser. Hun er så sød. Det er bare mig, der render rundt med de her dumme tanker.'", siger en af de interviewede.

Som udgangspunkt er det en privatsag, hvordan folk opdrager deres børn, og det kan være svært at vide, hvor det private slutter og det faglige ansvar starter for de professionelle omkring barnet. Er det et tegn på vold, at mor tager barnet hårdt om armen, når de går fra børnehaven? Det kan være uhyre vanskeligt at tage den samtale med forældrene, der skal afklare spørgsmålet.

"Jeg tror, at spørgeteknik til at nærme sig sådan noget her er rigtig, rigtig svært. Og den har man ikke tilegnet sig, bare fordi man har gået 4 år på seminariet og har 5 års erfaring", siger en pædagogisk konsulent.

DEN BLIVENDE GODE RELATION

Når man har fået øje på volden og erkendt, at den finder sted, er næste barriere at beslutte, hvordan man skal gribe ind.

"Man er også varsom med at anklage nogen for noget, der ikke er hold i. Det tror jeg både handler om en selv og ens egen sikkerhed, men også, at når man arbejder i det her felt, er den blivende gode relation til forældrene lige så vigtig som den blivende gode relation til barnet", siger en pædagogisk konsulent.

En underretning til de sociale myndigheder fører ofte til, at dialogen med familien bliver meget svær, og nogle fagfolk frygter også, at barnet udsættes for mere vold som straf for at have fortalt en udenforstående om forholdene i hjemmet.

"[Frontpersonalet] er altid bange for at gøre det værre for barnet. Hvis de vidste, at det ville hjælpe barnet, at de lavede en underretning til os, eller hvis de gik videre med det, så ville de ikke være så meget i tvivl. Men den der med, 'Hvad nu, hvis de ikke får tilbudt en hjælp, som hjælper barnet ...? Nu har vi afdækket problemet, og nu får de så flere tæsk.' Det er for mig at se den største barriere. Det er den, de altid vender tilbage til", siger en områdekoordinator fra familiekontor.

MERE KONTAKT MED FORVALTNINGEN

Mange af de interviewede fortæller, at frontpersonalet i fx daginstitutioner gerne vil have mere kontakt med den lokale socialforvaltning. De er usikre på, hvordan man ser tegnene på vold, og hvad det er, man sætter i gang med en underretning. Mange ved for lidt om lovgivningen og mulighederne, siger en afdelingsleder i et socialcenter:

"Vi gør rigtig meget ud af, at vores samarbejdspartnere kender os og ved, hvad det er vi laver. For desværre er det jo sådan, at der jo sidder rigtig mange pædagoger og skolelærere rundt omkring, som er bekymrede for at underrette. Fordi de selv har en forforståelse af, at når man først kommer i kontakt med de sociale myndigheder, så bliver børnene anbragt."

Mange efterlyser muligheden for at få jævnlige besøg af en socialrådgiver ude i institutionen, som kunne drøfte børnenes trivsel med de ansatte. Det ville give personalet en mulighed for at vende deres bekymringer med en, der kender lovgivningen og ved, hvordan barnet får den bedste hjælp.

At forebygge vold mod børn: ni anbefalinger

Bedre samarbejde, mindre berøringsangst og klarere retningslinjer. Det er nogle af anbefalingerne fra SFI's forskerhold til, hvordan fagfolk, kommuner og sundhedspersonale kan blive bedre til at opdage og stoppe vold mod børn og unge. Læs de ni anbefalinger her.

AF TRINE JØRGENSEN

Oldrup, H., Lindstrøm, L., Korzen, S. og Christoffersen, M: *Vold mod børn og unge. Hovedrapport, SFI 11:15*, ISBN: 978-87-7119-014-4, kr. 90

At det er ulovligt i Danmark at slå sine børn, er ingen vel i tvivl om. Alligevel viser et netop afsluttet forskningsprojekt fra SFI, at vold og mishandling stadig er virkelighed for nogle børn og unge i dagens Danmark. Og at nogle børn lever med volden, uden at fagfolk, kommuner eller sundhedspersonale opdager det og griber ind.

SFI's forskerhold peger i den afsluttende rapport på ni områder, hvor de professionelle omkring barnet kan sætte ind. Det handler bl.a. om bedre koordinering, mindre berøringsangst og ensartede procedurer for, hvordan man griber ind, når man mistænker, at et barn udsættes for vold fra sine forældre.

DE NI ANBEFALINGER ER:

1. Sæt bredt ind med målrettede indsatser over for de særligt udsatte børn og unge. Forskningen viser nemlig, at socialt belastede børn og unge er mere udsatte for vold end deres jævnaldrende. Nogle af dem udsættes desuden både for vold fra forældre og jævnaldrende. SFI's forskning viser bl.a., at hver femte ung i 8. klasse er blevet udsat for vold fra sine forældre inden for det seneste år.
2. Sørg for, at mistænkelige skader på barnet altid undersøges. SFI's forskning dokumenterer, at der ofte ikke er tilstrækkelig koordinering mellem kommune og sundhedssystem. Kun ganske få af de sagsbehandlere, der havde sager om vold mod børn, kunne svare på, om barnet var blevet undersøgt af en læge.
3. Lav registre i forvaltningen over udviklingen i vold og mishandling af børn. I dag findes der ingen lokale opgørelser på området, og det gør det svært at følge udviklingen og at vide, om indsatsen mod vold overhovedet har en effekt.
4. Lav konkrete handle- og beredskabsplaner for, hvordan viden og mistanker om vold håndteres i kommunerne. En sådan findes ikke alle steder i dag.
5. Klæd fagfolkene omkring barnet bedre på til at opdage og underrette om vold. Forskningen viser, at fagfolk tøver over for volden, fordi den skaber en række etiske og faglige dilemmaer: Hvordan kan man vide om mistanken om vold holder, hvor alvorligt skal det være, før man underretter, og hvad sætter man i gang med en underretning? Der er brug for vidensopbygning, klare procedurer og større bevidsthed om dilemmaerne.
6. Afklar retspraksis omkring den mindre voldsomme vold. Alle ved, at vold mod børn er forbudt, men sager om såkaldt mild vold når sjældent eller aldrig frem til en domstol. Derfor er der behov for at tydeliggøre den juridiske praksis på området.
7. Afsæt ressourcer i børneinstitutionerne til, at personalet kan foretage underretninger om vold. Deltagerne i SFI's undersøgelse angiver arbejdspress og manglende ressourcer som en af grundene til, at der ikke altid bliver fulgt op på mistanker om vold.
8. Skab bedre samarbejde mellem de forskellige aktører omkring barnet. De, der har direkte kontakt med barnet, er usikre på, hvad de sætter i gang med en underretning til forvaltningen, og frustrerede over ikke vide, hvad der videre sker, når de har underrettet. Derfor bør man arbejde på at mindske afstanden til forvaltningen, fx ved jævnlige besøg på skoler og institutioner.
9. Bekæmp berøringsangsten over for vold mod børn og unge. SFI's undersøgelse viser, at den angst både findes hos barnet selv og de professionelle omkring det. Der er brug for metoder og redskaber til at italesætte et svært og ubehageligt emne.

Når lejere sættes på gaden

Bliver lejere, der er anvist af kommunen til en bolig, oftere sat ud end andre lejere? Hvordan kan det være, at der er stor forskel på kommunernes praksis? Hvilke oplevelser har de udsatte lejere med den kommunale hjælp? Det er nogle af de spørgsmål, forskere fra SFI håber at få besvaret i en ny stor undersøgelse af lejerudsættelser.

AF ULLA HAAHR

I 2008 udgav forskere fra SFI den første tilbundsgående undersøgelse af, hvorfor lejere bliver sat ud af deres bolig. Nu skal der laves en ny runde, hvor materialet bliver opdateret til 2010, og der kommer fokus på flere emner.

Det store spørgsmål er naturligvis, hvorfor et voksende antal lejere ifølge Domstolsstyrelsens opgørelser mister deres bolig. Siden den første undersøgelse blev foretaget, har det været en række forskellige forebyggende tiltag for at nedbringe antallet af udsættelser, fx at de almene boligorganisationer skal underrette kommunerne, når der indledes en udsættelsessag med en af kommunernes borgere. Ideen er at få kommunerne involveret så tidligt som muligt, så man sammen har mulighed for at finde en løsning og undgå udsættelse.

Derfor vil undersøgelsen se nærmere på, hvordan den kommunale sagsbehandling foregår. Der er nemlig overraskende stor forskel på, hvordan de forskellige kommuner håndterer sager, hvor deres borgere bliver sat ud

af boligen eller er i risiko for det – og stor forskel mellem kommunerne på hvor mange, der bliver sat ud af deres bolig. Så det er vigtigt at afdække samarbejdet mellem kommune, boligorganisation og lejer og få et overblik over årsagerne til, hvorfor folk ender at miste deres bolig.

HVILKEN HJÆLP FIK DU?

En vigtig del af undersøgelsen bliver derfor også at interviewe en stor gruppe lejere, der har mistet deres bolig – stikprøven er på 1500. Ønsket er at få indblik i, hvordan de har oplevet samarbejdet med kommunen. Hvilken hjælp fik de tilbudt – eller fik de ingen hjælp? Den første undersøgelse viste, at en stor del af lejerne ikke havde søgt om boligstøtte, en ydelse der muligvis kunne have betydet, at de fik så meget styr på deres økonomi, at de kunne have betalt deres husleje. Et hovedresultat var, at de, der bliver sat ud, har en lav indkomst, ofte har en stor gæld og erkender, at de kan have svært ved at administrere deres økonomi.

"I 2008 fandt vi, at op imod hver femte lejer, der blev sat ud af boligen, året efter ikke havde et sted at bo og dermed var hjemløs. Det er et alarmerende resultat, som vi skal have fokus på. Spørgsmålet er, om flere mennesker, som har det svært socialt og økonomisk, bliver skubbet endnu længere ud af samfundet, når de mister boligen, og dermed får det endnu sværere ved komme på fode igen", siger Gunvor Christensen fra SFI.

Resultaterne af denne undersøgelse vil blive offentliggjort i foråret 2012.

Behov for fællesskab

Børn med funktionsnedsættelse skal overvinde flere barrierer end børn i almindelighed. Og det samme forhold gælder på flere måder for forældrene. Det kommer til udtryk på forskellig vis, men har konsekvenser for hverdagslivet for både børn og voksne.

AF CARSTEN WULFF

"Det er jo ikke rosenrødt på nogen måder med børnene," siger Christina Rosell med henvisning til de udfordringer, børn med funktionsnedsættelser og deres forældre til daglig står over for. Hun er næstformand i Forening for Børn med Handicap – og deres Familier (FBHF) og har selv en datter med ADHD og et fysisk handicap.

"Det er generelt ikke let for børnene at få venner, og de kan være ensomme. Til gengæld har de ofte en evne til at komme hurtigt videre, når de har oplevet et problem, mens forældrene typisk tager det mere på sig som en byrde. Forældrene er mere i følelsens vold i forhold til deres barns handicap og de problemer, det kan afstedkomme," fortsætter Christina Rosell.

Hendes erfaringer falder helt i tråd med nogle af de problemstillinger, som SFI-rapporten *Børn med en funktionsnedsættelse og deres familier* trækker frem. Rapporten, som Socialministeriet har bestilt, fremlægger en række resultater af en undersøgelse, der sammenligner 11-årige danske børn i almindelighed med 11-årige børn med funktionsnedsættelse. Undersøgelsen viser blandt andet, at børn med ADHD, autisme, nedsat mobilitet, nedsat syn, talevanskeligheder eller andre funktionsnedsættelser generelt kun har få venner. De har sværere ved at

PSP-samarbejde udfordrer borgernes retssikkerhed

Samarbejde mellem Politi, Socialforvaltning og Psykiatri har ført til tidligere indsats mod udsatte borgere, viser SFI-undersøgelse. Blandt andet fordi myndighederne i dag lettere kan udveksle oplysninger om borgerne. Men det kræver konstant opmærksomhed i forhold til retssikkerheden, lyder det fra aktørerne fra myndighederne. Og Landsforeningen Af nuværende og tidligere Psykiatribrugere efterlyser mere dialog med de udsatte borgere.

AF ULLA HAAHR

Vitus, K. og Kjær, A.A: PSP-samarbejdet. En kortlægning af PSP-Frederiksborg, Odense, Amager og Esbjerg, SFI 11:10, ISBN: 978-87-7119-009-0, Netpublikation til download

Et spændingsfelt mellem forbedret borgerservice på den ene side og myndighedsovervågning og social kontrol på den anden. Det er udfordringen i PSP-samarbejdet, der har været indført i hele landet siden 2009. I en SFI-undersøgelse af erfaringerne fra fire PSP-projekter er konklusionen bredt, at den øgede koordinering mellem myndigheder betyder bedre indsats for de udsatte.

Men PSP-samarbejdet giver også myndighederne øget beføjelse til at gribe ind i borgerens liv. Siden 2009 er det blevet lettere for myndighederne at dele oplysninger i PSP-regi uden den oprindelige tavshedspligt og uden at indhente borgernes samtykke.

"Det betyder, at myndigheder hurtigere og mere målrettet kan gribe ind, når fx en psykisk syg har brug for hjælp. Men samtidig kan man også sige, at det svækker borgernes retssikkerhed og retten til privatliv over for myndighederne," siger seniorforsker Kathrine Vitus, der har været med at lave undersøgelsen.

FOKUS PÅ GRÆNSEN

Balancen mellem ønsket om at kunne handle over for udsatte borgere og hensynet til personfølsomme oplysninger er et stort tema hos myndighedsaktørerne. Flere af de interviewede i undersøgelsen indskærper et behov for konstant opmærksomhed på, hvor grænsen går, og hvordan borgerens privatliv bedst beskyttes.

Ikke mindst fordi det øgede samarbejde på tværs af sektorer betyder, at der er langt flere aktører involveret. Det kan skabe tvivl om, hvordan man forvalter lovgivningen om deling af oplysninger. Kan man fx drøfte en borger til et møde, hvor der også sidder folk med ved bordet fra nabokommunen – som borgeren ikke er knyttet til? Og kan man dele oplysninger over telefonen om en borger?

BEHOV FOR MERE DIALOG

Hos Landsforeningen Af nuværende og tidligere Psykiatribrugere efterlyser udviklingskonsulent Karl Bach Jensen viden om, hvordan de borgere, der omfattes af PSP-samarbejdet opfatter ordningen.

"Spørgsmålet er, om den koordinerede indsats primært handler om mere kontrol og overvågning, eller om borgeren oplever sig hjulpet på egne præmisser," siger han.

Han kalder lempelsen af reglerne om udveksling af personfølsomme oplysninger uden tilsagn fra borgeren for en forringelse af retssikkerheden på området. Vejen frem er i stedet, at borgeren i højere grad inddrages i en dialogbaseret indsats.

"Jeg frygter, at ordningen kan få en negativ virkning hen imod mere kontrol og ufrivillig medicinering, hvis ikke der rejses en generel debat om kriminaliseringen af psykisk syge for mindre lovovertrædelser."

Bengtsson, S., Hansen, H. og Røge-skov, M: Børn med en funktionsnedsættelse og deres familier. Den første kortlægning i Norden, SFI 11:09, ISBN: 978-87-7119-008-3, kr. 110

knytte venskaber og tilbringer mindre tid sammen med kammerater, end andre børn gør. De er også mere udsat for mobning.

DRENGENE RAMES HÅRDERE END PIGERNE

Drengene er mere belastet af en funktionsnedsættelse end pigerne. Og mange flere drenge end piger har funktionsnedsættelse. Det hænger sammen med, at ADHD og autismedforstyrrelser, som især findes hos drenge, udgør en meget stor andel af funktionsnedsættelserne.

FORÆLDRENS HVERDAG OG SAMLIV PRÆGES

Undersøgelsen viser også, at livet for forældre til børn med funktionsnedsættelse er præget af barnets situation. Forældrene beskæftiger sig en del mere med barnet, end andre forældre gør med deres børn, og de bruger langt mindre tid på selv at besøge venner eller dyrke fritidsinteresser.

Selv om alle de undersøgte familier modtager støtte fra det offentlige, melder mødrene til børn med funktionsnedsættelser om langt flere stresssymptomer som fx søvnproblemer, migræne og depressioner, end andre mødre gør.

FORENING GIVER ET TILBUD OM FÆLLESSKAB

FBHB er blandt andet opstået som et forsøg på at imødegå de nævnte problemer for børnene og deres familier. Foreningen, der har eksisteret i fire år, har foreløbig 50 familier som medlemmer. Foreningen bygger alene på frivillig arbejdskraft – der er ingen ansatte. En stor del af aktiviteterne går ud på at skabe rammer for socialt samvær for medlemmerne – ferier og udflugter.

"Børnene har behov for og gavn af at møde andre børn. Igennem foreningens aktiviteter får børnene muligheder for at lege på tværs og også sammen med ikke-handicappede søskende. Børnene har brug for at opleve et fællesskab," siger Christina Rosell.

Men modgang gør stærk. SFI-rapporten påpeger, at det at have et barn med funktionsnedsættelse kalder ressourcer frem i mange forældre, som de ikke anede, de havde. Og om børnene selv siger Christina Rosell: "De handicappede børn bliver stærke børn. Selvfølgelig er de sårbare over for en række ting, men de har opbygget en styrke til at overkomme mangt og meget i hverdagen. De går ikke op i småting, men erkender hurtigt realiteterne."

SFI er med til at sætte fokus på integration

www.i-dage.dk

Til efteråret er der I-dage i København: Over to dage i oktober vil integration, indvandring og inspiration være på dagsordenen til konferencen, der finder sted i Københavns Universitets nye campus på humaniora.

Ønsket fra arrangørerne, der blandt andet tæller SFI, er at få repræsentanter fra forskellige sektorer i samfundet til at dele viden og diskutere emner, der berører integration og indvandring – og at denne diskussion vil give input til nye ideer og inspiration. Derfor er der både fagfolk, embedsmænd, politikere, ngo'er og forskere på konferencen, hvor udbuddet af oplæg og workshop er meget varieret. Emnerne dækker så vidt som udvikling af integrationspolitik, uddannelse, arbejdsmarked, social sammenhængskraft og sundhed.

"Målet er en kvalificeret videns- og meningsudveksling, der kan bruges fremadrettet af de personer og institutioner, som deltager i konferencen," siger Garbi Schmidt, professor i kultur og sprogødestudier ved RUC og tidligere seniorforsker ved SFI, der er en af hovedkræfterne bag arrangementet.

Formmæssigt vil der også være tilbud, der bryder med den gængse konference, fx studieture og udstillinger der vil appellere til dialog. Programmet er dog ikke helt på plads endnu, men Garbi Schmidt, garanterer, at der vil være rigeligt med stof til eftertanke.

"Personlig er jeg fx meget optaget af, at der er kommet nye og andre vinkler med. Der bliver en del om sundhedsområdet, fx traumatisering, og eftersom etniske minoriteters sundhed er et område, hvor der er store udfordringer, og hvor der er brug for eksempler på best practice, er jeg rigtig glad for, at det emne bliver taget op," siger hun.

Konferencen er blevet til i et samarbejde mellem ADMIRE (Association of Danish Migration Research), SFI – det Nationale Forskningscenter for Velfærd, Københavns Universitet, RUC, Ålborg Universitet, AKF – Anvendt Kommunal Forskning, samt de strategiske forskningsalliancer SOCED og Alternative Spaces.